

# TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2026-05-19 Nr. NV-1340

<b>ĮSTATYMO PROJEKTAS</b> Nr.: TAP-26-516(2), 26-517(2) TAIS-25-16245(4), 25-16247(4)		<b>DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS ĮSTATYMO NR. IX-1607 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO PROGRAMOS ĮSTATYMO NR. VIII-2025 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TOLIAU – PROJEKTAI)</b>		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne	Aplinkos ministerija	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input type="checkbox"/> Nesvarstyta	<i>Pasirenkama</i> <input type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti LRV posėdyje <input type="checkbox"/> Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne		2026-05-19	

## SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Rengti savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo Nr. IX-1607 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) paskatino praktikoje kylančios Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – SAARSP) lėšų panaudojimo ir panaudojimo kontrolės problemos:

- galiojančiame teisiniame reguliavime pateikiamas nebaigtinis finansuotinių priemonių, darbų, veiklų, kurioms finansuoti gali būti skiriamos SAARSP lėšos, sąrašas, todėl tiek savivaldybėms, tiek lėšų panaudojimą kontroliuojančiam subjektui kyla neaiškumų dėl SAARSP lėšų panaudojimo tinkamumo;
- nereglamentuoti SAARSP lėšomis finansuotinių priemonių atrankos kriterijai;
- Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD) deleguota nebūdinga SAARSP kontrolės funkcija (dabar vykdo SAARSP lėšų panaudojimo kontrolės funkciją) mažina išteklius prioritetinių aplinkos apsaugos veiklų vykdymui;
- savivaldybių administracijų pareigūnai vykdo ANK tyrimus ir teiseną, tačiau surinktos baudos nukreipiamos į AARP, o ne vietos aplinkos apsaugos poreikiams;
- trūksta lėšų savivaldybių savarankiškosioms funkcijoms, numatytoms Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, gyvūnų gerovės srityje įgyvendinti.

## PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu SAARSP įstatymas dėstomas nauja redakcija, kuria numatoma:

- nustatyti aiškias finansuotinių priemonių grupes ir įvesti aplinkos ministro patvirtintus atrankos kriterijus;
- optimizuoti kontrolę – atsakyti Aplinkos ministerijos dalyvavimo SAARP lėšų panaudojimo kontrolės procese, šią funkciją pavedant savivaldybių lėšų kontrolę vykdančioms subjektams Biudžeto sandaros įstatyme numatyta tvarka;
- įtvirtinti visuomenės atstovų dalyvavimo galimybę SAARP lėšų skyrimo procese, taip užtikrinant SAARP lėšų paskirstymo skaidrumą bei visuomenės įsitraukimą į sprendimų priėmimo procesą;
- įtvirtinti, kad savivaldybės pareigūnų paskirtos baudos už aplinkosaugos pažeidimus būtų pervestos į atskirą savivaldybės biudžeto sąskaitą;
- įtvirtinti, kad 80 procentų lėšų iš sumokėtų ANK nustatytų baudų už Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kt. susijusių teisės aktų pažeidimus, būtų pervedamos į atskirą savivaldybės biudžeto sąskaitą;
- nustatyti, kad lėšos, gautos atlyginus aplinkai padarytą žalą, kai ieškinyje dėl tokios žalos atlyginimo buvo pareikštas savivaldybės mero ar jo įgaliotų asmenų aplinkos apsaugos įstatymo 33 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nustatyta tvarka, būtų pervedamos į atskirą savivaldybės biudžeto sąskaitą.

Numatoma, kad konkretus poveikis valstybės biudžeto pajamoms priklausytų nuo praktikoje nustatomų pažeidimų skaičiaus, paskirtų baudų dydžio ir jų surinkimo. Tikimasi, kad aiškesnis lėšų nukreipimas į atskirą savivaldybių biudžetų sąskaitą sudarys prielaidas efektyvesniam šių lėšų panaudojimui bei prisidės prie aplinkos apsaugos priemonių įgyvendinimo savivaldybėse.

AM įvertinus, kokią dalį AARP lėšų sudaro netinkamai panaudotos SAARSP lėšos (laikotarpiu 2021-2024 m. privalomos grąžinti SAARSP lėšos sudarė 0,02–1,66% AARP metams iš biudžeto skiriamų lėšų), atsižvelgiant į grąžintinių SAARSP lėšų sumas per metus ir į administravimo kaštus, susijusius su SAARSP lėšų panaudojimo kontrolės

## TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

funkcija (lėšų panaudojimo kontrolei reikalingas 1 etatas), grąžintinų SAARSP lėšų sumos sąlyginai nedidelės, vertintina, kad SAARSP lėšų grąžinimas į valstybės biudžetą neturės tiesioginės įtakos AARP lėšoms, kuriomis finansuojamos aplinkosauginės priemonės.

**Siūloma Projektų įsigaliojimo data – 2027 m. sausio 1 d.,** kadangi ši data (metų pradžia) atitinka savivaldybių biudžeto sudarymo ir tvirtinimo laikotarpį: savivaldybės taryba kiekvienų metų pradžioje tvirtina einamųjų metų aplinkosaugos priemonių planą, sąmatą, į kurią būtų galima įtraukti lėšas Įstatyme numatytoms priemonėms įgyvendinti.

### PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐ Taip ☒ Ne

Projektams įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

<b>ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYMO IŠLAIDOS)</b> <input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne	<b>GYVENTOJAMS</b>	<input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne
	<b>ŪKIO SUBJEKTAMS</b>	<input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne
	<b>VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS</b>	<input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne

Projektais administracinė našta gyventojams ir ūkio subjektams nesukuriama. Projektais perskirstant lėšų priežiūros funkcijas, nustatant finansuotinų priemonių atrankos kriterijus, nenumatomas reikšmingas administracinės naštos padidėjimas valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms, kadangi savivaldybių administracijos turės pritaikyti tik jau vykdomus vidinius procesus. Be to, tikėtina, kad savivaldybių administracijų audito tarnybos galės operatyviau vertinti vidinius procesus, susijusius su lėšų skyrimu ir panaudojimu. Numatoma, kad atsisakius AAD ir AM nebūdingų funkcijų – dalyvavimo SAARSP lėšų panaudojimo kontrolės procese, sumažės administracinė našta šioms institucijoms. Kartu tai sudarys galimybę AAD efektyviau panaudoti turimus išteklius prevencinei veiklai ir aplinkos apsaugos valstybinei priežiūrai – atsižvelgiant į tai, kad lėšų panaudojimo kontrolei reikalingas 1 etatas (taikant 5 darbo dienų savaitę) per metus susidaro apie 2000 darbo valandų, kurias galima būtų panaudoti papildomai aplinkos apsaugos valstybinei priežiūrai.

### SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒ TM ☒ FM ☐ AM ☐ EIM ☒ EM ☐ KAM ☐ KM ☐ SADM ☒ SAM ☒ SM ☒ ŠMSM ☐ URM ☒ VRM ☒ ŽŪM  
☒ LSA ☒ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☒ Kita

Projektai suinteresuotoms institucijoms derinti teikti du kartus. Antrąjį kartą teikti derinti Vyriausybės atstovų įstaigai, AAD, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai, Aplinkos apsaugos agentūrai, Lietuvos geologijos tarnybai, Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacijai, Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijai, Lietuvos vandens tiekėjų asociacijai, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Policijos departamentui.

Darbo tvarka ir organizuoto susitikimo metu suderintos pastabos, gautos iš Valstybinės mokesčių inspekcijos, AAD, TM, Anykščių rajono savivaldybės mero, LSA, Molėtų rajono savivaldybės administracijos.

Atsižvelgiant į 2026-05-19 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, pakartotinai pateikti Projektai su lydimaisiais dokumentais, kurie patikslinti (suderinti darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės pateiktas pastabas.

### PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome patikslintus Projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

### PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas